

การประชุมทบทวนนโยบายการค้าสาธารณรัฐประชาชนจีน

(๑ และ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗)

สรุปคำกล่าวนำของหัวหน้าคณะจีน (นาย Wang Shouwen)

๑. นโยบายแห่งชาติหลักของจีนในปัจจุบันเน้นการปฏิรูปและการเปิดประเทศ (reform and opening-up) โดยจีนเข้ามามีบทบาทส่วนร่วมในห่วงโซ่มูลค่าการผลิตของโลก (global value chain) มากขึ้น ส่งผลให้มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่รวดเร็ว หลังจากที่รัฐบาลใหม่ของจีนเข้ารับตำแหน่ง ในการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ (third Plenary Session of the 18th Central Committee of the Communist Party of China) ได้มีมติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศในเชิงลึกต่อไป ซึ่งหลักสำคัญของการปฏิรูปเน้นการปรับสมดุลบทบาทของรัฐบาลและกลไกตลาด โดยให้กลไกตลาดเข้ามามีบทบาทในการจัดการทรัพยากรของประเทศมากขึ้น สรุปสาระสำคัญการปฏิรูป ดังนี้

- ในปี ๒๕๕๖ รัฐบาลจีนได้ยกเลิกหรือยกอำนาจให้หน่วยงานอื่นรับผิดชอบสินค้าจำนวน ๔๑๖ รายการที่เคยต้องผ่านการตรวจสอบรับรองจากรัฐบาล ปรับปรุงบัญชีโครงการการลงทุนที่ต้องผ่านการรับรองของรัฐบาล (Catalogue of Investment Projects Subject to Government Verification) โดยลดจำนวนโครงการในบัญชีดังกล่าวลงร้อยละ ๖๐

- ในส่วนของระบบการจดทะเบียนด้านอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ ได้ยกเลิกข้อกำหนดเงินทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ (minimum registered capital) กับระบบเงินทุนจ่ายเข้า (paid-in capital system) และเปลี่ยนเป็นระบบลงทะเบียนเงินทุน (subscribed capital system) และในปี ๒๕๕๖ ได้จัดตั้งองค์กรเอกชน (private enterprises) ถึง ๒.๓๓ ล้านแห่งเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ จากปีก่อน

- ในส่วนการปฏิรูปด้านการคลังและภาษี จีนได้จัดทำโครงการนำร่องเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) แทนภาษีธุรกิจในการบริการบางภาคส่วนและได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี จึงได้ขยายการดำเนินงานต่อไปยังมณฑลและภาคส่วนอื่นๆ โดยเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๖ โครงการนำร่องดังกล่าวได้ขยายครอบคลุมทั่วประเทศ และตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ โครงการดังกล่าวครอบคลุมการขนส่งทางรถไฟและไปรษณีย์ด้วย

- ในส่วนการปฏิรูประบบการเงิน จีนได้ดำเนินการเพื่อให้อัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนเงินหยวน (RMB) อิงกลไกตลาดมากขึ้น และได้ผ่อนระดับการควบคุมดอกเบี้ยเงินกู้จากสถาบันการเงิน ยอมรับระบบการประกาศอัตราอ้างอิงส่วนกลาง (centralized quotation) สร้างกลไกอัตราเงินกู้ขั้นต่ำ (loan prime rate) และเพิ่มช่วงการผูกผันของอัตราแลกเปลี่ยนเงินหยวนเป็นร้อยละ ๒

- วิสาหกิจขนาดย่อมได้รับการลดภาษีเงินได้นิติบุคคลลงร้อยละ ๕๐ และได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเป็นการชั่วคราว มีการกระตุ้นให้เงินทุนภาคเอกชนเข้าสู่ภาคส่วนต่างๆ มากขึ้น อาทิ ด้านการเงิน ปีโตรเลียม พลังงาน การรถไฟ โทรคมนาคมสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ เป็นต้น ในปี ๒๕๕๖ การลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๓ คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของการลงทุนทั้งหมดในประเทศ

- การบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาที่เข้มงวดขึ้น โดยออกกฎหมายและระเบียบด้านนี้เพิ่มขึ้น เพิ่มการชดเชยและเพิ่มบทลงโทษกรณีละเมิดสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในทางบริหารและทางกฎหมายอาญา

มาตรการข้างต้นเหล่านี้ได้เพิ่มการเคลื่อนไหวในตลาดภายในประเทศและการใช้จ่ายของประชาชน (spending power of the residents) ทำให้ในปี ๒๕๕๖ มูลค่าการขายปลีกทั้งหมดอยู่ที่ ๒๔ ล้านล้านหยวน และร้อยละ ๕๐ ของการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มาจากการบริโภคในประเทศ

๒. มาตรการภายใต้การปฏิรูปที่เป็นการเปิดเสรีการค้า การลงทุนและการอำนวยความสะดวกด้านการค้า ได้แก่

- ยกเลิกระบบการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้าระดับพิกัด ๑๐ หลัก (HS10-digit level) กว่า ๑๕๐ รายการ และใช้ระบบยื่นขอใบอนุญาตทางคอมพิวเตอร์ (online application) ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว

- ส่งเสริมระบบการออกของที่ด่านศุลกากรแบบไร้กระดาษ (paperless customs clearances) และเริ่มโครงการนำร่องสำหรับการออกของข้ามภูมิภาค (cross-region customs clearance) และบริการแบบหน้าต่างเดียว (single window services)

- ตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นมา ได้ยกเลิกการตรวจสินค้าโภคภัณฑ์ส่งออกแบบบังคับ (compulsory export commodity inspection) กับสินค้า ๑,๕๐๗ รายการที่ระดับพิกัด ๑๐ หลัก

- ผู้ประกอบการเพื่อการส่งออกและนำเข้าสามารถเลือกค่าเงินหยวนในการอ้างอิงอัตรา (quotation) การชำระหนี้ (settlement) และการชำระราคา (payment) ทำให้การค้าข้ามพรมแดนโดยใช้เงินหยวนในปี ๒๕๕๖ มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๗ จากปีที่ผ่านมา

- ส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติในประเทศ (inward FDI) โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายชื่ออุตสาหกรรมที่รัฐให้ความสำคัญสำหรับการลงทุนของต่างชาติในภาคกลางและภาคตะวันตกของจีน (Catalogue of Priority Industries for Foreign Investment in Central and Western China) โดยเพิ่มรายชื่ออุตสาหกรรม ๑๗๓ รายการ สนับสนุนการลงทุนด้านอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นปัจจัยในภาคกลางและภาคตะวันตกของจีน โดยกำหนดให้ต้องผ่านข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมการเปิดตลาดการค้าบริการด้านการเงิน การศึกษา บริการด้านวัฒนธรรมและการแพทย์ อาทิ นักลงทุนต่างชาติสามารถตั้งบริษัทผู้แทนค้าต่าง (commercial factoring companies) ในพื้นที่เขตนำร่อง เพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติในบริษัทหลักทรัพย์ร่วม (joint-venture securities firms) เป็นร้อยละ ๔๙

- ปรับปรุงการแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อการลงทุนทางตรงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยยกเลิกข้อกำหนดการตรวจสอบความถูกต้องในการเปิดบัญชีเงินตราต่างประเทศ ปรับขั้นตอนการรับรองนักลงทุนต่างชาติประเภทสถาบัน (Qualified Foreign Institutional Investor) ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น และขยายโควตาและขอบเขตการรับรองนักลงทุนให้กว้างขึ้น

๓. ปัจจุบัน จีนเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของกว่า ๑๒๐ ประเทศและภูมิภาค ในปี ๒๕๕๖ มูลค่าการนำเข้าและส่งออกทั้งหมดคิดเป็นเกือบ ๔.๒ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้จีนกลายเป็นประเทศผู้ค้าสินค้าอันดับหนึ่งของโลก ทั้งนี้ จีนนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๓ ต่อปีและในปีปัจจุบันนำเข้าสินค้าเป็นมูลค่า ๑.๙ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓ ของการค้าโลก นอกจากนี้ จีนเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรสุทธิ (net importer of agricultural products) โดยนำเข้าธัญพืชมากกว่า ๑๑ ล้านตันในปี ๒๕๕๖

๔. ในปี ๒๕๕๖ จีนมีมูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้าบริการที่ ๕๓๙.๖ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และขาดดุลการค้าบริการเพิ่มจาก ๘๙.๗ พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ๒๕๕๕ เป็น ๑๑๘.๕ พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ๒๕๕๖ ถือว่า จีนเป็นประเทศที่ขาดดุลการค้าบริการมากที่สุดในโลก

๕. เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๖ จีนประกาศจัดตั้งเขตการค้าเสรีนำร่อง China (Shanghai) Pilot Free Trade Zone ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเร่งปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของรัฐ การขยายภาคส่วนที่ให้ต่างชาติสามารถเข้ามาลงทุน เร่งรัดการพัฒนาด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า เพิ่มระดับการเปิดเสรีและนวัตกรรมในบริการการเงิน เปลี่ยนระบบจากการรับรองก่อนเข้ามาลงทุน (pre-establishment approval) เป็นการดูแลตรวจตราหลังการเข้ามาลงทุน (post-establishment supervision) นอกจากนี้ ยังมีการพิจารณาให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติตั้งแต่ก่อนการเข้ามาลงทุน (pre-establishment national treatment) และการใช้แนวทาง negative list approach ในการดำเนินการเพื่อปฏิรูประบบการลงทุนจากต่างชาติ

๖. จีนลดอัตราภาษีศุลกากรโดยรวมจากร้อยละ ๑๕.๓ เป็น ๙.๘ และประกาศว่าจะไม่ใช้การอุดหนุนส่งออกสินค้าเกษตร (agricultural export subsidies) นอกจากนี้ จีนได้ยกเลิกโควตาการนำเข้า รวมถึงยกเลิกข้อกำหนดการประมูลเพื่อนำเข้าบางประการ (specific tendering requirements)

๗. จีนเป็นตลาดส่งออกอันดับหนึ่งของประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDCs) เป็นเวลา ๕ ปีติดต่อกัน เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จีนเริ่มใช้อัตราภาษีศุลกากร (duty-free treatment) กับสินค้าส่งออกจาก LDCs และ ณ เดือนเมษายน ๒๕๕๖ จีนนำเข้าสินค้าจากประเทศ LDCs ๒๖ ประเทศเป็นมูลค่า ๒.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยได้ยกเว้นภาษีให้ประเทศ LDCs คิดเป็นจำนวนเงิน ๑.๓๔ พันล้านหยวน นอกจากนี้ จีนให้ความช่วยเหลือในกองทุน Aid for Trade Fund ของ WTO ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ และในปี ๒๕๕๔ ได้จัดตั้งโครงการ China's LDCs and Accession Program และให้ความช่วยเหลือเป็นเงินจำนวน ๘๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ และจัดอภิปรายโต๊ะกลมเกี่ยวกับการภาคยานุวัติเข้าเป็นสมาชิก WTO ของประเทศ LDCs ที่กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน และเมืองหลวงพระบาง ประเทศลาว และในปี ๒๕๕๖ จีนได้ให้เงินสมทบอีก ๔๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์กับโครงการ China's LDCs and Accession Program ข้างต้น

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
กรกฎาคม ๒๕๕๗